

Zanimljivo je da časopis, u skladu sa svojim obavijesnim značenjem, tiska na kraju članaka kratke sažetke na pet svjetskih jezika: njemačkom, engleskom, francuskom, španjolskom i ruskom. Tako ovaj časopis stvarno postaje dostupan stručnoj javnosti diljem svijeta. I na kraju napomena da pored ovih glavnih tema i članaka svaki broj »Archivmitteilungen« sadrži i dvije uobičajene tematske cjeline – izvješća i recenzije.

Deana Kovačec

**MITTEILUNGEN DES ÖSTERREICHISCHEN STAATSARCHIVS,
39/1986.**

Godišnje glasilo arhivista u Austriji, *Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs*, čiji je prvi broj u novoj seriji izašao još 1948. god., redovno objavljuje arhivske tekstove. U broju 39/1986. *Mitteilungen* donosi čitav niz stručnih članaka o razvoju i djelatnosti arhivske struke na području Republike Austrije, ali u ovom izdanju nalazi se i nekoliko priloga o arhivima izvan Austrije. Jedan od takvih članaka je tekst Yao Yu Chenga »Arhivske zgrade u Kini: Prošlost i sadašnjost«. Autor u tekstu prati opis razvoja arhiva u Kini i govori detaljno o načinu gradnje arhivskih zgrada počevši od 1500. g. p. n. e. pa sve do danas. Kina, poznata kao zemlja veoma stare civilizacije, ima dugu povijest građenja arhivskih zgrada, a samim time i neka posebna iskustva kako u pohrani i čuvanju građe, tako i u materijalima na kojima su dokumenti nastajali. Yao Yu-Cheng početak arhivske djelatnosti u Kini datira u doba vladavine dinastije Hsia (prva dinastija klasnog društva koja je ustanovljena nakon pada primitivnih općina, prije 4000 godina). Na osnovi arheoloških nalaza vidljivo je da su Kinezi u navedenom razdoblju koristili kosti i kornjačine oklope za pisanje. To je i vrijeme vladavine dinastije Shang, koja je poznata po istaknutim vladarima, a nju je zamijenila dinastija Hsia, koja je upravljala zemljom od 1562–1066. p. n. e. U vremenu od 772–221. p. n. e. započinje u Kini period pod nazivom »Spring-Autum«. U to vrijeme Kina je bila teritorijalno razdijeljena na čitav niz država, no unatoč teritorijalnoj podijeljenosti u navedenom razdoblju jača pravna država, a važno je istaći da su već u to vrijeme Kinezi imali određene zakone koji su regulirali čuvanje dokumenata i način gradnje arhivskih zgrada. To je vrijeme kada arhivski materijali mijenjaju formu, a zapise počinju raditi na svili i bambusovom papiru. Oko 2000. g. p. n. e. u Kini je otkriven papir, koji je zamijenio starije materijale. Ovu tehniku vrlo brzo su preuzele i druge države. Već u spomenutom razdoblju u Kini se kod izgradnje arhivskih zgrada vodilo računa o ugrađivanju sigurnosnih mjera koje bi štatile zgradu od požara (gradili su posebne kanale kojima je voda doticala i na taj način gasili vatru). Unatoč svemu, mnoge stare arhivske zgrade bile su uništene, a

zajedno s njima i veći dio važnih vjerskih i povijesnih dokumenata. Vrlo malo ih je sačuvano do današnjih dana. Među najbolje sačuvanim starim arhivskim zgradama je i zgrada Kraljevskog arhiva pod nazivom Huang Shi Chen, koja je izgrađena 1534. god. u Bejingu. Ovaj Arhiv zauzima površinu od 8000 kvadratnih metara, a sastoji se od glavnog predvorja, dvije velike dvorane i paviljona. Unutrašnjost zgrade ima vrlo lijepo uređenje. Glavna dvorana bogato je ukrašena oslikanim stupovima, krov je pokriven zlatnom glazurom. Arhiv okružuju bedemi široki šest metara. U spremištu Arhiva na posebnom postolju čuva se škrinja u kojoj su pohranjeni vladarski dokumenti i rukopisi. U ovoj zgradi arhivski materijali čuvani su u odgovarajućim uvjetima, što podrazumijeva ujednačenu temperaturu i vlažnost, tako da je građa koja se čuvala u carskoj arhivskoj zgradi kroz 400–500 godina još uvijek u izuzetno dobrom stanju. Arhivska zgrada Huang Shi Chen predstavlja pravo remek-djelo u povijesti arhivskog graditeljstva Kine. Na sjeveroistoku Kine, u lučkom gradu Ningbu nalazi se arhivska zgrada izgrađena još 1566. godine, koja se odlikuje posebnom graditeljskom konstrukcijom, a sačuvana je do danas. Stare arhivske zgrade otvorene su danas za javnost kao izložbeni prostori u kojima posjetioци mogu vidjeti vrijednu građu koja je značajna za povijest Kine.

Godine 1943. podignuta je arhivska zgrada u Nanjingu, a izgrađena je po modernim principima ali u tradicionalnom kineskom arhitektonskom stilu. Odlukom uprave NR Kine 1956. god. podignuta je nova arhivska zgrada u Bejingu, s ukupnim prostorom od 40.000 kvadratnih metara i ugrađenom klimatizacijom. U Kini danas svaka provincija ima svoju arhivsku zgradu, tako da sada u Kini ima ukupno 2924 arhiva. Više od 50% arhivskih zgrada su nove zgrade, a najviše ih je u provincijama Jiangsu, Zehjang i Guangdong. Arhivske građevine u Kini sastoje se od tri vrste prostorija: spremišta, radionica (radni prostor) i prostora za korisnike. U zemlji postoje tri tipa arhiva i to: državni arhiv, arhivi u provincijama i zemaljski arhivi. Svaka od navedenih skupina ima svoju organizaciju. S obzirom na namjenu arhiva, istaknuta su tri osnovna cilja: čuvanje arhivalija, obrada i restauracija arhivske građe i pripremanje građe za korisnike.

Od 1983. godine brigu o uređenju arhivskih zgrada preuzima tehnička ekipa koju je organizirao Nacionalni arhivski savjet (China's National Archives Bureau). Iz ovog prikaza vidljivo je da se cjelokupna arhivska djelatnost i način gradnje arhivskih zgrada u nekim svojim osobitostima razlikuje od naših, a važno je dodati da se u Kini, izuzev klasičnih materijala u arhivima pohranjuju i čuvaju stari zapisi na posebnim materijalima. Iako je razvoj arhivske djelatnosti u Kini imao drugi tijek od evropske arhivistike, osnovni arhivistički zadaci danas su identični.

Zdenka Baždar